

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Geografii
dla uczniów gimnazjów
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2013/2014**

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: szkolny
Data: 19 listopada 2013 r.
Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 10 stron (zadania 1-18).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. W zadaniach z luką należy używać określeń w poprawnej formie gramatycznej.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. Uczniowi wolno korzystać podczas rozwiązywania arkusza z kalkulatora.

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **60**
Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: **51**

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	2	2	6	2	8	2	3	2	4	3	4	3	4	3	3	2	4	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																			

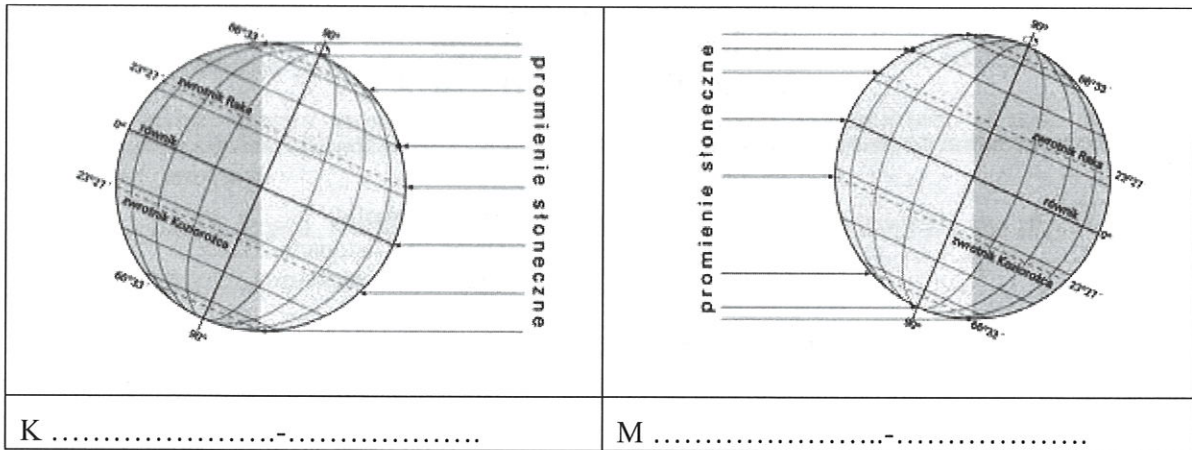
WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -	7. Członek -
2. Członek -	8. Członek -
3. Członek -	9. Członek -
4. Członek -	10. Członek -
5. Członek -	11. Członek -
6. Członek -	12. Członek -

Zadanie 1. (3 pkt)

Rysunki przedstawiają różne oświetlenie Ziemi w ciągu roku.

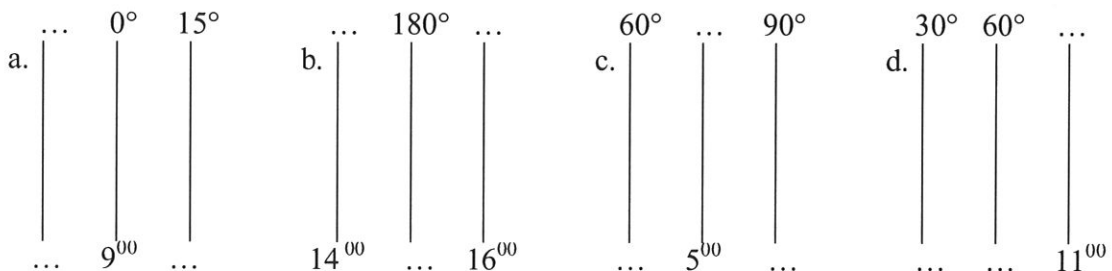

źródło: [http:// geografia_liceum.republika.pl](http://geografia liceum.republika.pl)

- A. Wpisz pod rysunkami właściwą datę i nazwę rozpoczynającą się w Europie pory roku.
 B. Na podstawie rysunku uzupełnij poniższe zdania wpisując odpowiednią literę K lub M:
- dzień w Warszawie jest dłuższy niż na Zwrotniku Raka
 - na 23° 27' S Słońce góruje na wysokości 90°
 - dzień w czerwcu jest najdłuższy na biegunie północnym.....
 - noc na zwrotniku Raka jest dłuższa niż na zwrotniku Koziorożca.....

Zadanie 2. (2 pkt)

Następstwem ruchu obrotowego Ziemi jest rachuba czasu. Uzupełnij poniższe schematy o brakujące wartości długości geograficznej i godzin.

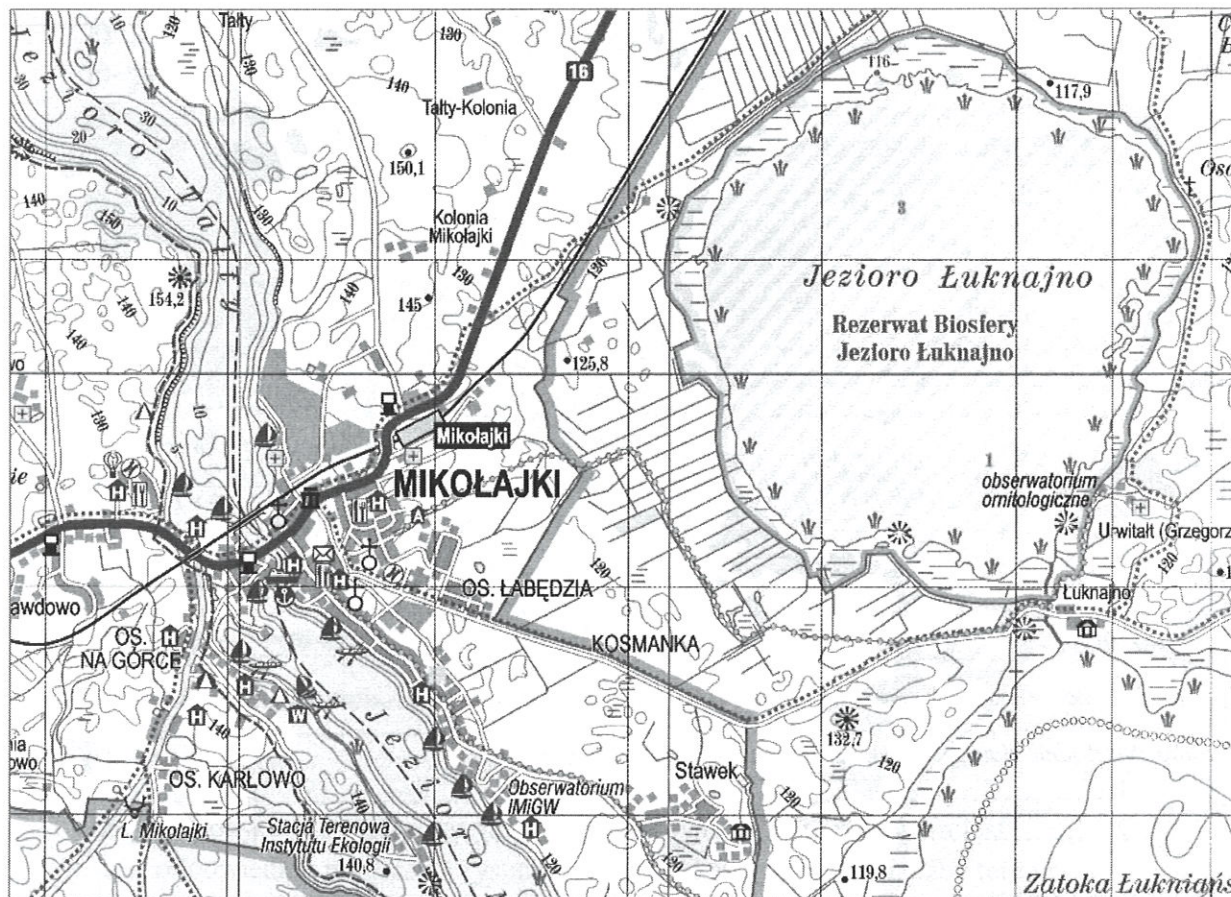
Zadanie 3. (2 pkt)

Porównaj podane skale, wpisując odpowiedni znak relacji pomiędzy nimi (= lub < lub >)

1cm -20km		1: 200 000
1: 500 000		1: 700 000
1cm – 50km		1mm – 5km
1cm ² - 4km ²		1mm ² - 4m ²

Zadanie 4. (6 pkt)

W oparciu o poniższą mapę przedstawiającą fragment Krainy Wielkich Jezior Mazurskich wykonaj polecenia/ odpowiedz na pytania.

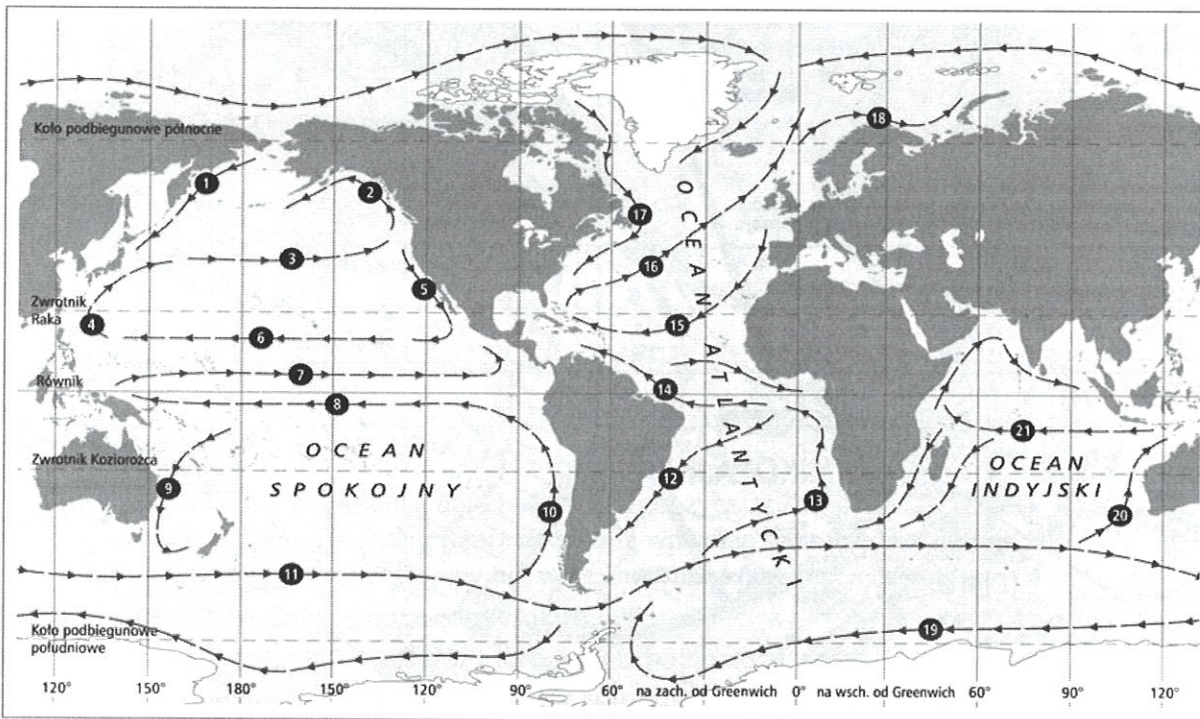

źródło: www.cke.edu.pl

- Czy do Mikołajek można dojechać pociągiem?
- Wpisz numer drogi, która wiedzie do Mikołajek z zachodu.
- Najwyższy punkt na północ od Mikołajek i na wschód od Jez. Tałty ma wysokość
- Oblicz wysokość względną tego punktu w stosunku do tafli Jez. Łuknajno. Zapisz obliczenia.
- Jakim rodzajem jeziora polodowcowego jest Jez. Tałty.....
- Podaj 3 cechy jeziora Łuknajno:
.....
.....
.....

Zadanie 5. (2 pkt)

Na podstawie mapy podaj nazwy wybranych prądów morskich i wpisz w nawias literę (C) – jeśli to prąd ciepły lub (Z) jeśli to prąd zimny.

źródło: *Niezbędnik Nauczyciela, Wydawnictwo Szkolne PWN, CD*

1.....()	9.....()
2.....()	13.....()

Zadanie 6. (8 pkt)

A. Wpisz nazwy geograficzne obiektów połączonych przez następujące cieśniny:

a) Drake'a		Z	
b) Beringa		Z	
c) Gibraltarska		Z	
d) Malakka		Z	
e) Bosfor		Z	

B. Zaznacz wielkimi literami (A – E) na mapie z zadania 5 następujące morza:

A. Arabskie, B. Karaibskie, C. Koralowe, D. Japońskie, E. Łaptiewów.

Zadanie 7. (2 pkt)

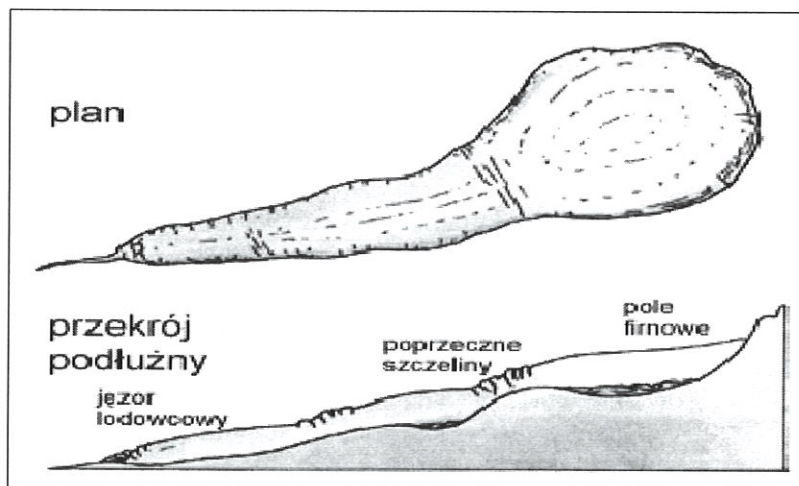
Rozpoznaj na podstawie opisu strefę klimatyczną i podaj jeden obszar leżący w tej strefie:

- Roczna amplituda temperatury powietrza poniżej 5° C, roczna suma opadów od 2000 mm do 3000 mm bez wyraźnej pory deszczowej -, np.:
- Temperatura najcieplejszego miesiąca poniżej 0° C, roczna suma opadów atmosferycznych do 150 mm -, np.:

Zadanie 8. (3 pkt)

Na podstawie rysunku przedstawiającego przekrój przez lodowiec górski wykonaj polecenia:

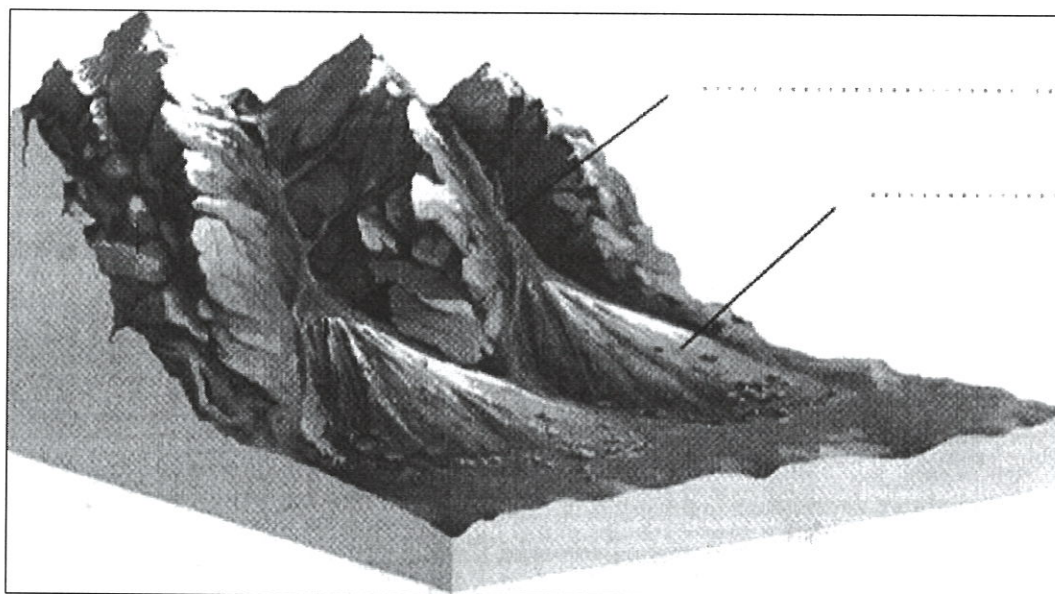
- Zaznacz strzałką na planie lodowca kierunek przemieszczania się lodu
- Wstaw na planie w odpowiednie miejsca litery, którymi oznaczono podane elementy:
A- linia wiecznego śniegu, B - strefa zasilania, C - strefa topnienia

źródło: D. Makowska, *Geografia część 1, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, 2004*

Zadanie 9. (2 pkt)

W przedstawionym na rysunku terenie przeważającym ruchem masowym jest
Wpisz w odpowiednie miejsca na rysunku nazwy wskazanych form rzeźby terenu.

źródło: *Zeszyt ćwiczeń Puls Ziemi, J. S. Osikowie, A. Wawrzkowicz, Nowa Era 2009*

Zadanie 10. (4 pkt)

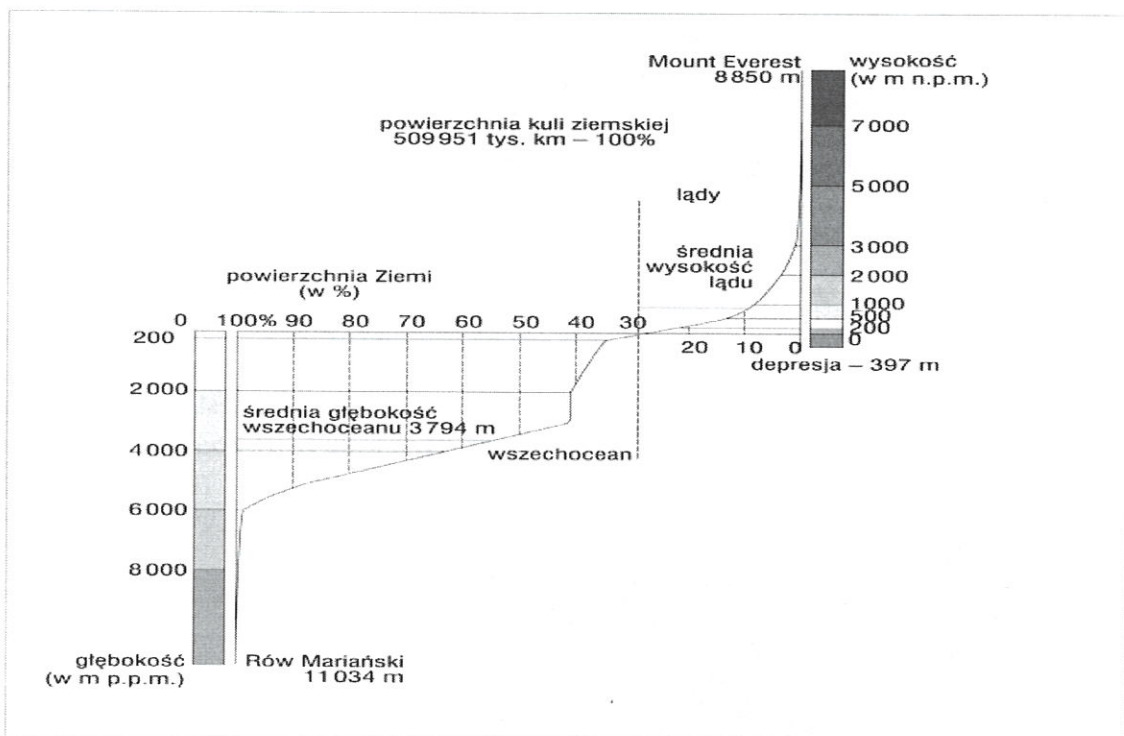
- a. Spośród podanych rzek wybierz i podkreśl te, które należą do zlewiska Oceanu Indyjskiego:

Limpopo, Ob, Parana, Amur, Nil, Ganges, Jukon,
Św. Wawrzyńca, Tygrys, Jangcy, Indus, Zambezi, Mekong.

- b. Zaznacz na mapie na stronie 8 rzeki Nil i Ob pogrubiając je kolorem niebieskim.

Zadanie 11. (3 pkt)

Rzeźbę powierzchni Ziemi przedstawia kumulacyjna krzywa hipsograficzna.

źródło: J. Wójcik, *Geografia, Ziemia*, Wydawnictwo PPWK, CD

Korzystając z własnej wiedzy i powyższego wykresu oceń prawdziwość zdań wpisując TAK – jeśli zdanie jest prawdziwe lub NIE – jeśli zdanie jest fałszywe

- a. Obszary lądowe zajmują 29% powierzchni globu. -
- b. Tereny górskie powyżej 1000 m n.p.m. stanowią ponad 18% powierzchni Ziemi. -
- c. Rowy i głębie oceaniczne głębsze od 6 000 m stanowią 14% -
- d. Największą powierzchnię (ok. 53%) zajmują równiny podmorskie -
- e. Średnia wysokość lądów wynosi ok. 850 m -

Zadanie 12. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę odpowiednimi nazwami znajdującymi się pod nią. Nie wszystkie nazwy muszą być użyte.

<i>Klimat</i>	<i>Formacja roślinna</i>	<i>Gleba</i>	<i>Roślina</i>
zwrotnikowy suchy			
		czarnoziemy	
	tajga		
			wawrzyn

Klimat: umiarkowany chłodny, umiarkowany ciepły kontynentalny, podzwrotnikowy morski, podrównikowy suchy,

Formacja roślinna: roślinność twardolistna, step, sawanna, pustynie,

Gleba: bielice, czerwonoziemy, szaroziemny, cypryńskie

Roślina: baobab, limba, kaktus, trawy

Zadanie 13. (3 pkt)

Uzupełnij brakujące części zdań. Wybierz określenia spod tekstu i użyj ich w odpowiedniej formie gramatycznej.

W profilu podłużnym rzeki wyróżnia się trzy charakterystyczne odcinki (biegi): górny, środkowy i dolny. Odcinek górny cechuje się dużym spadkiem i dużą prędkością. Zachodzi tu intensywnie proces, prowadzący do pogłębiania dna i kształtowania się doliny W środkowym biegu maleje spadek i prędkość płynięcia wody. Powstają W biegu dolnym siła transportowa wód maleje i dominuje proces W zależności od rodzaju zbiornika do którego wpada rzeka i dynamiki wód mogą powstać dwa rodzaje ujść rzecznych i

Określenia do wyboru (nie wszystkie należy wpisać):

akumulacja, delta, erozja, estuarium, meandry (zakola),
 polodowcowa, V-kształtna, wydma.

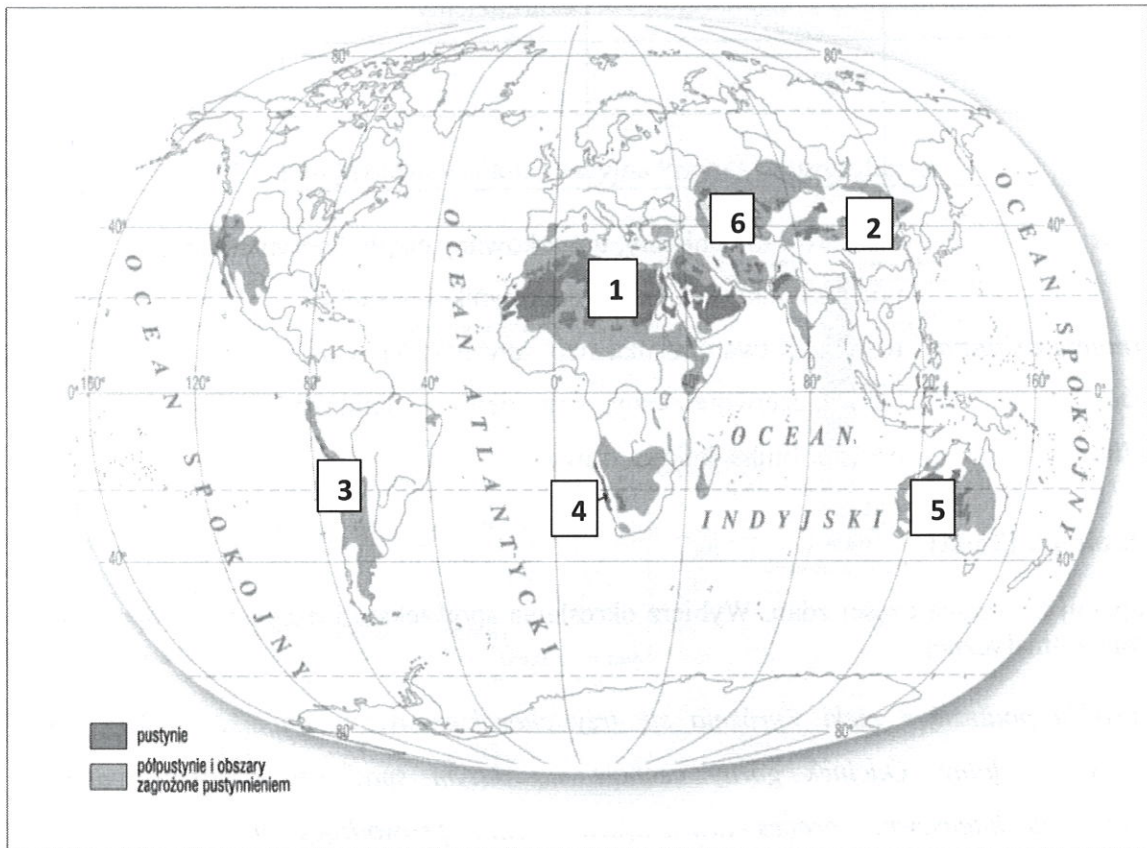
Zadanie 14. (4 pkt)

Korzystając z mapy przedstawiającej rozmieszczenie pustyń,

a. Wpisz nazwy pustyń zaznaczonych cyframi :

1 , 2 , 3 ,
 4 , 5 , 6

b. Podaj nazwę pustynniejącego regionu na południe od Sahary

źródło: *Niezbędnik Nauczyciela*, Wydawnictwo Szkolne PWN, CD

Zadanie 15. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując w odpowiednie kolumny nazwy podane poniżej.

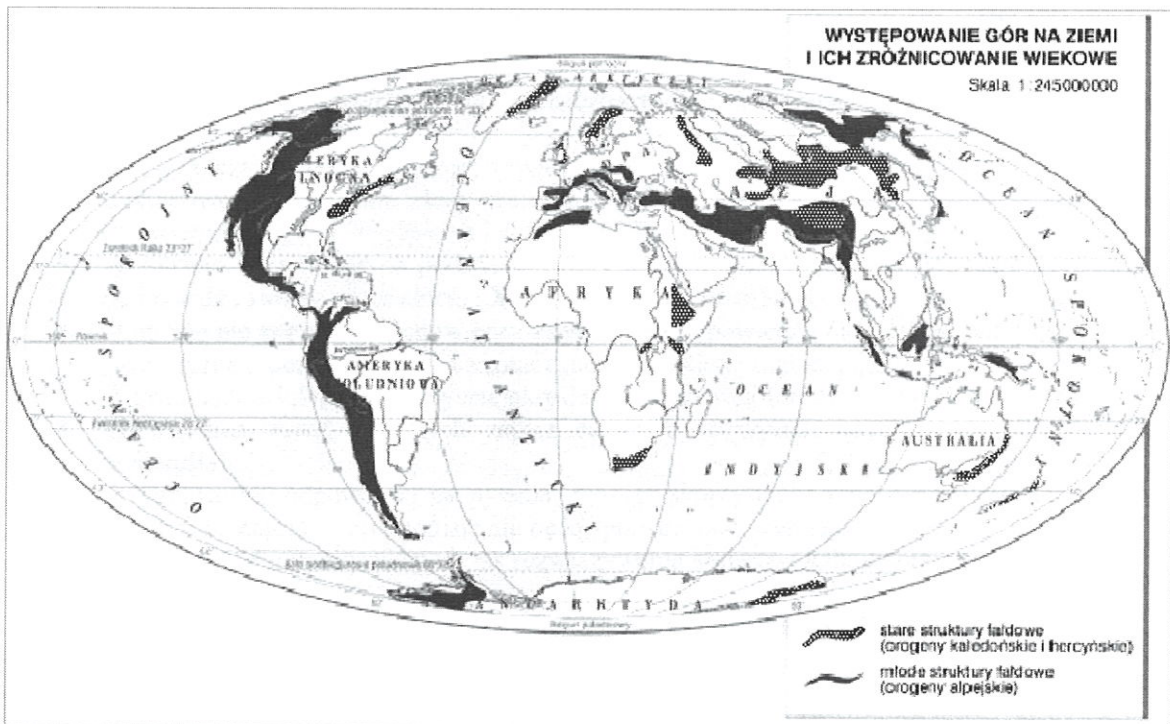
<i>Skąły magmowe</i>	<i>Skąły osadowe</i>	<i>Skąły metamorficzne</i>

Skąły: bazalt, gabro, gnejs, granit, kwarcyt, marmur, piaskowiec, wapień, węgiel kamienny.

Zadanie 16. (3 pkt)

Na podstawie mapy i własnej wiedzy podaj nazwę orogenezy, w której powstało pasmo górskie.

GÓRY	OROGENEZA	GÓRY	OROGENEZA
Skandynawskie		Hindukusz	
Pireneje		Ural	
Kaukaz		Wielkie Góry Wododziałowe	

źródło: J. Wójcik, *Geografia, Ziemia*, Wydawnictwo PPWK, CD

Zadanie 17. (2 pkt)

Oblicz wysokość górowania Słońca w Mikołajkach ($21^{\circ} 34' E$, $53^{\circ} 48' N$) w dniu przesilenia letniego i równonocy jesiennej. Zapisz obliczenia.

przesilenie letnie:

Odp:

równonoc jesienna:

Odp:

Zadanie 18. (4 pkt)

Skreśl w każdym zdaniu jedno z wyróżnionych określeń tak, by otrzymać zdania prawdziwe.

- a. Wydma podłużna to *barchan / sejf*.
- b. Gwałtowne spływy popiołów w czasie działalności wulkanicznej określa się jako *lahary / mosory*.
- c. Przesuwanie działu wodnego wskutek erozji wstecznej doprowadza do przeciągnięcia rzeki zwanego *kaptażem / egzaracją*.
- d. W czasie lata na półkuli północnej Ziemia poruszając się na orbicie przechodzi przez *punkt najdalszy od Słońca - aphelium / punkt najbliższy Słońca – peryhelium*.

Brudnopis: